

TOBAKSFAKTA

OBEROENDE TANKESMEDJA

Remissvar på Fi2022/00247

Höjd skatt på alkohol och tobak.

Tobaksfakta – oberoende tankesmedja har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerade betänkande och vill anföra följande.

Aktuellt

Det ultimata målet för höjda tobaksskatter är att förbättra folkhälsan och förlänga liv. Den svenska folkhälsopolitikens övergripande mål för samhällets insatser inom tobaksområdet är att tobaksbruket ska minska.

Inledningsvis vill Tobaksfakta framföra att vi välkomnar skattehöjningar på tobak som bör vara årligt återkommande liksom ligga minst 5 procent över inflationstakten. Skattehöjningar/prishöjningar är mycket viktiga som tobakskonsumtionsdämpare. Det är den mest evidensbaserade metoden som finns bland tobakspreventiva åtgärder enligt WHO och Världsbanken.

Generellt gäller att utbudet av varor till reducerat pris ökar konsumtionen. Prishöjningar är, enligt en rad ekonomiska studier från flera länder och i linje med WHO:s ramkonvention om tobakskontroll, som Sverige ratificerat, en av de mest verksamma åtgärderna för att motverka tobakskonsumtion. Ett högt pris avhåller barn och ungdomar från att börja med tobak, samtidigt som prishöjningar leder till att många som redan börjat med tobak försöker upphöra med eller i vart fall minska sitt tobaksbruk. Prishöjningar har ett stort värde för folkhälsan.

Skattehöjningar bidrar också till ökade intäkter till statskassan, trots det konsumtionsbortfall som uppstår. Skattehöjningar på tobak ger alltså ekonomiska vinster för samhället, inte enbart genom att på lång sikt sänka kostnaderna för tobaksrelaterad ohälsa och förtida död (produktionsbortfall och sjukvårdskostnader) utan också genom att ge ökade skatteintäkter.

Synpunkter på förslaget

Tobaksfakta tillstyrker förslagen om att höja skatten på tobak av folkhälsoskäl. Samtidigt finner vi att de höjningar som nu föreslås, särskilt vad avser cigaretter, fortfarande är i blygsammaste laget.

Trots de aviserade skattehöjningarna fortsätter Sverige att ha de lägsta tobaksskatterna i Norden.

Nikotinprodukter, till exempel vitt snus, föreslås fortsätta att beskattas betydligt lägre än tobakssnus: 200 kr respektive 459 kr/kg. Detta är beklagligt eftersom dessa nya produkter har ökat kraftigt bland unga. Fortfarande är dessa produkter nästan helt oreglerade. Lägre priser på vitt snus riskerar att leda till fortsatt ökad användning bland unga.

TOBAKSFAKTA

Box 738, 10135 Stockholm. • Besöksadress: Klara Östra
Kyrkogata 10 • www.tobaksfakta.se

Sammanfattning

Tobaksfakta anser att tobaksskatterna bör höjas, men att skatten på cigaretter bör höjas påtagligt mer än vad det aktuella förslaget innebär. Dessutom måste nikotinsnus beskattas som tobakssnus. Risker för ökad smuggling torde inte heller vara större än för de länder som redan har högre priser än Sverige, och de skärpta märkningskraven enligt EU:s nya tobaksprodukt direktiv. Kraftiga höjningar vid enstaka tillfällen kan dock medföra ökad risk för smuggling.

Tobaksskatten bör därför höjas måttligt vid varje tillfälle, men i gengäld bör höjningarna ske oftare än hittills. En folkhälsostyrd skattepolitik blir då ett kraftigt instrument i folkhälsopolitiken samt för Sveriges genomförande av WHO:s ramkonvention om tobakskontroll.

Tobaksindustrins påverkan på hälsopolitiken

Att låta tobaks- och nikotinbranschen vara remissinstanser är beklagligt och oroande. Tobakskonventionen, som Sverige ratificerade 2005 och åtagit sig att omsätta i praktisk nationell politik innehåller en särskild artikel, 5.3, som framhåller att folkhälsopolitiken måste skyddas mot direkt och indirekt påverkan från tobaksindustrin. Sverige saknar ännu officiellt antagna riktlinjer för att implementera artikel 5.3. Detta är en oroande brist, bland annat med tanke på att inbjudan att svara på denna remiss också gått till företrädare för tobaksindustrin. Skattehöjningar motarbetas av tobaksindustrin. Denna skattehöjning innehåller inte heller några tekniska aspekter som skulle föranleda tobaksindustrin att vara remissinstans.

Remissvar från Tobaksfakta – oberoende tankesmedja.
Styrelsen tillstyrker yttrandet.

Stockholm den 14 mars 2022

På uppdrag/
Ann Post
Kanslichef

